

Behovet for etter- og videreutdanning i høyutdanningsgruppene

TEKNA-RAPPORT 4/2017

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Forord

Denne rapporten er utarbeidet av Teknas sekretariat. Spørreskjemaet til medlemsundersøkelsen er utformet av Cecilie Solberg Bråthen, Birgitte Jordal og Thor Egil Braadland. Uttrekket fra medlemsregisteret er gjort av Øyvind Haldorsen. Rapporten er skrevet av Thor Egil Braadland.

Tekna har 72 000 medlemmer med master eller høyere i teknologi- og realfag.

Oslo, mai 2017

Terje Sletnes,
Direktør for Samfunnspolitikk, Tekna

Sammendrag

I en periode hvor alle snakker om betydning av livslang læring og kompetanse som ferskvare har flere politiske aktører snakket om behovet for å styrke mulighetene for etter- og videreutdanning.

Dette angår spesielt gruppen med høyere utdanning, fordi omfanget av formell videreutdanning blant personer med høyere utdanning / i akademikeryrker har falt mye de siste årene. Personer i akademikeryrker har tradisjonelt vært blant dem som oftest tar etter- og videreutdanning. Dette var riktig før, men er ikke riktig lengre, ifølge SSB.

- Ansatte i akademikeryrker tok på begynnelsen av dette tiåret markert mer videreutdanning enn andre yrkesgrupper. I 2011 tok rundt elleve prosent av de ansatte i denne gruppen etter- og videreutdanning, sammenliknet med rundt seks prosent for kontor og salg og rundt åtte prosent for renholdsarbeidere mm. I 2016 er omfanget av videreutdanning blant akademikerne på nivå med andre yrkesgrupper, og redusert med mer enn en fjerdedel siden 2011, fra elleve til åtte prosent.
- Dette er del av en større trend, hvor andelen av de som er i jobb som tar videreutdanning går markert ned. For ansatte i heltidsstilling, uavhengig av stillingstype, er andelen som tar videreutdanning redusert med en tredel fra 2011, fra ni til seks prosent.
- Det er innen privat sektor at omfanget av videreutdanning er lavest.

En undersøkelse blant Tekna-medlemmene i 2017 viser at er det mange som opplever at de ikke får tatt den etter- og videreutdanning som de mener de trenger. Mange opplever også at arbeidsgiver har blitt mer restriktiv med årene:

- Mer enn hvert tredje Tekna-medlem mener at arbeidsgiver har blitt mer tilbakeholden enn før med å legge til rette for etter- og videreutdanning.
- Nesten halvparten av Tekna-medlemmene som mener at de trenger mer etter- og videreutdanning tror at dette ikke kommer til å skje i løpet av neste år.
- Tilbakemeldingene fra våre respondenters syn på etter- og videreutdanning i virksomheten kan oppsummeres slik: «Når vi har tid, har vi ikke råd. Når vi har råd, har vi ikke tid!».

Innhold

Forord.....	1
Sammendrag	3
Bakgrunn	7
Akademikere tar merkbart mindre etter- og videreutdanning enn før	7
Hva mener de ulike partiene?	10
«Når vi har tid, har vi ikke råd. Når vi har råd, har vi ikke tid!»	11
Arbeidsgiver mer negativ enn før til videreutdanning	12
Omfanget av etter- og videreutdanning blant Tekna-medlemmer	14
Sammendrag	17
Vedlegg 1: Dette mener de ulike partiene om etter- og videreutdanning	18
Dette mener Venstre.....	18
Dette mener Fremskrittspartiet	18
Dette mener Høyre.....	19
Dette mener Sosialistisk Venstreparti.....	19
Dette mener Kristelig Folkeparti	19
Dette mener Senterpartiet.....	20
Dette mener Arbeiderpartiet	20
Vedlegg 2: Spørreskjemaet til Teknas medlemmer	22

Bakgrunn

I en periode hvor mange snakker om betydningen av livslang læring og kompetanse som ferskvare har flere aktører tatt opp behovet for å styrke mulighetene for etter- og videreutdanning. Arbeiderpartileder Jonas Gahr Støre sier han vil ha «partene i arbeidslivet med på et spleiselag om videreutdanning»¹. Høyre vil «bygge ut og gjennomføre en nasjonal strategi for kompetanseløft i arbeidslivet i samarbeid med partene»². SV vil ha en etter- og videreutdanningsreform i samarbeid med partene i arbeidslivet. LOs leder Hans Christian Gabrielsen sa som LO-nestleder i juni 2016 i et intervju med Fontene at han «lover kamp for kompetansereform i arbeidslivet». Våren 2016 foreslo KrFs stortingsgruppe å innføre en ordning med skattefradrag for etter- og videreutdanning³. LO-kongressen 2017 vedtok at «...alle skal ha gode betingelser for livslang læring og rett til etter- og videreutdanning innenfor økonomiske rammer som gi den enkelte reell mulighet til å delta».

Teknas standpunkt i saken er formulert i foreningens politiske dokumenter, vedtatt av Hovedstyret, blant annet at «det må etableres bedre ordninger for etter- og videreutdanning også for høyt utdannede»:

- «I et arbeidsliv hvor teknologisk utvikling er den viktigste driveren for forandring, er det behov for kontinuerlig kompetanseutvikling og fleksibilitet»
- «I et arbeidsliv der omstillinger er vanlig og påvirker alle arbeidstakere, mener Tekna det må etableres bedre ordninger for etter- og videreutdanning også for høyt utdannede. Den enkelte arbeidstaker må gis mulighet til faglig oppdatering, og til å utføre nye arbeidsoppgaver og jobbe på nye måter»
- «Tekna mener at det å ha gode, alternative karrieremuligheter og systematisk kompetanseutvikling i arbeidslivet er sentralt for å sikre et inkluderende, utviklende og motiverende arbeidsmiljø»⁴

Akademikere tar merkbart mindre etter- og videreutdanning enn før

Personer i akademikeryrker har tradisjonelt vært blant de som oftest tar etter- og videreutdanning.

Dette var riktig før, men er ikke riktig lengre. Figuren under viser andelen sysselsatte (i prosent) av ulike yrkestyper som har tatt formell videreutdanning det siste året. Figuren viser at akademikerne på begynnelsen av dette tiåret lå markert høyere enn andre yrkesgrupper. Rundt elleve prosent av de ansatte i denne gruppen tok etter- og videreutdanning i 2011 – sammenliknet med rundt seks prosent for kontor og salg og rundt åtte prosent for renholdsarbeidere mm. I 2016 er omfanget av videreutdanning blant akademikerne redusert fra elleve til åtte prosent, eller med mer enn en fjerdedel.

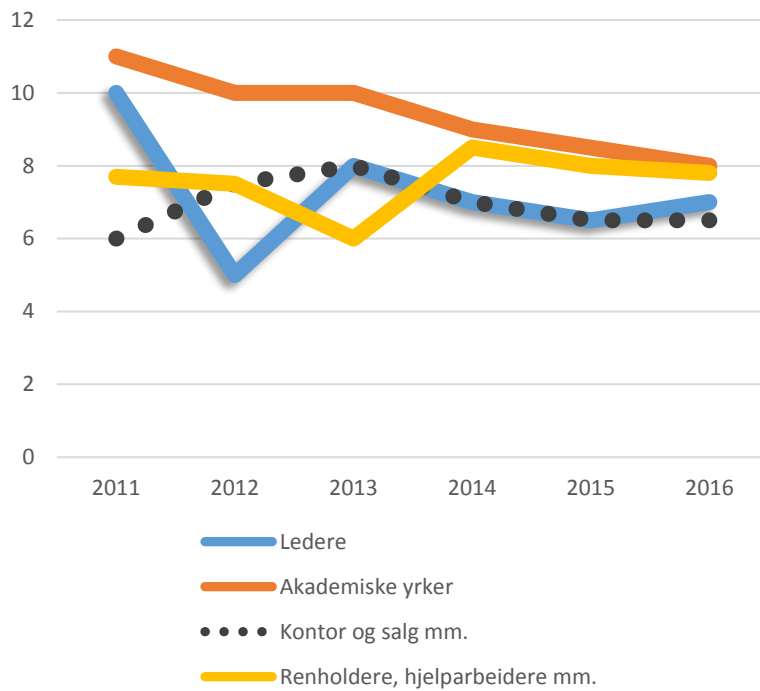
¹ Dagbladet 4. januar 2017. <http://www.dagbladet.no/nyheter/jonas-vil-ha-arbeidslivet-pa-skolebenken/66587468>

² Epost til Tekna

³ <https://www.krf.no/nyheter/nyheter-fra-krf/krf-fremmer-forslag-om-kompetansefunn-ordning/>

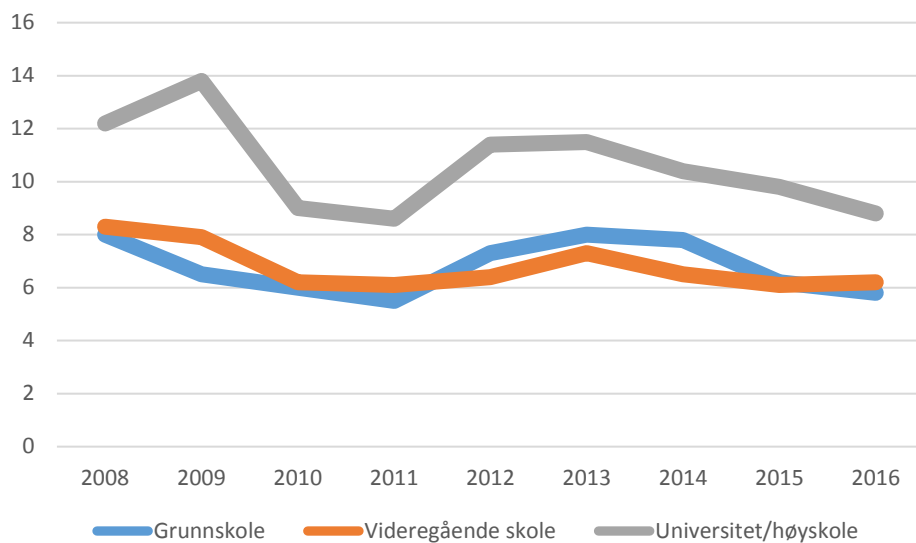
⁴ Teknas politikkdokument om arbeidsliv.

Figur 1. Andelen som har deltatt i formell videreutdanning siste året, etter yrkesgruppe. Prosent. Kilde: SSB. Lærevilkårsmonitor. SSB 29/2016 SSB Livslang læring 2011-2016

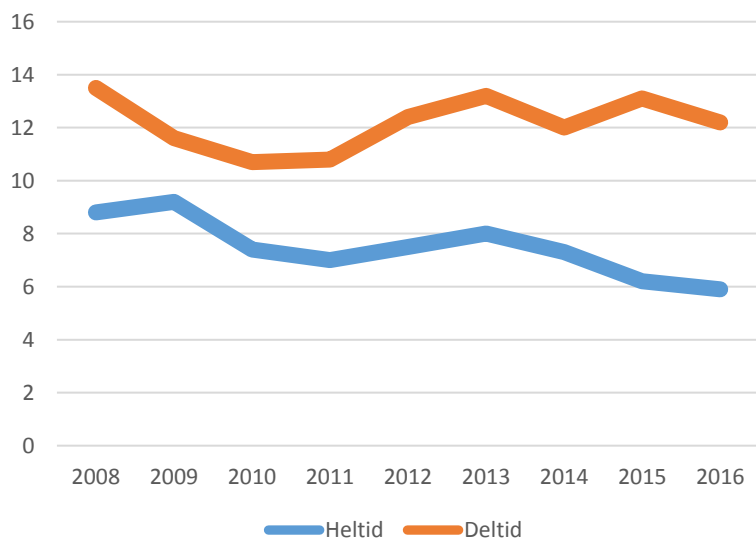
Denne nedgangen finner man igjen om man ser på omfanget av videreutdanning sortert etter høyeste utdanningsnivå. Andelen personer med universitets- eller høyskoleutdanning som tar videreutdanning er redusert fra 14 prosent i 2009 til ni prosent i 2016. Det tilsvarer en reduksjon på over en tredel. I samme periode er andelen for lavere utdanningsgrupper redusert med en fjerdedel, fra rundt åtte prosent til rundt seks prosent.

Figur 2. Andel sysselsatte som 22-59 år som har deltatt i formell videreutdanning, etter høyest fullførte utdanning, 2009-2016. Prosent. Kilde: SSB. Lærevilkårsmonitor. SSB 29/2016 SSB Livslang læring 2008-2016

Denne utviklingen er del av en større trend med at andelen som er i full jobb tar formell videreutdanning i Norge går ned. For ansatte i heltidsstilling er andelen redusert med en tredel, fra ni til seks prosent siden 2011.

Figur 3. Andel sysselsatte 22-59 år som har deltatt i formell videreutdanning, etter arbeidstid (heltid/deltid), 2008-2016. Prosent. Kilde: SSB. Lærevilkårsmonitor. SSB 29/2016 SSB Livslang læring

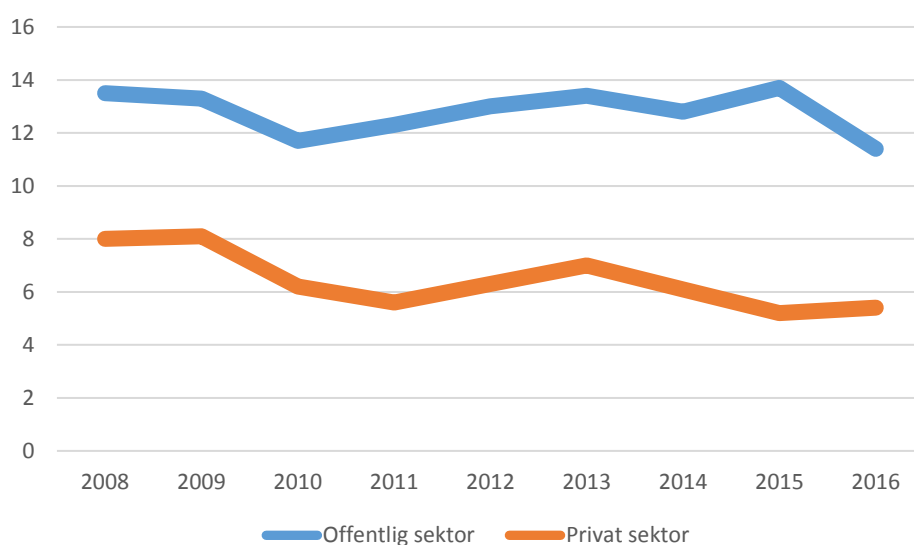

Om man sammenlikner privat og offentlig sektor er det innen privat sektor at omfanget av videreutdanning er lavest. Mens andelen som tok formell videreutdanning i 2008 var på rundt åtte prosent, var denne andelen redusert med over en fjerdedel i 2016; da tok under seks prosent i denne

sektoren videreutdanning. I 2015 og 2016 var andelen som tok videreutdanning det laveste på ni år, og lavere nå enn i finanskriseperioden 2009-2011.

I offentlig sektor har andelen i mange år ligget rundt seks prosentpoeng høyere enn privat sektor. I 2008 var andelen snaut 14 prosent. I 2016 er andelen i offentlig sektor redusert til 11,5 prosent. Det er fortsatt seks prosentpoeng høyere enn privat sektor, men andelen som tok etter- og videreutdanning i 2016 i offentlig sektor var lavere enn noen av de åtte foregående årene, og altså ned over to prosentpoeng siden 2008.

Figur 4. **Andel sysselsatte 22-59 år som har deltatt i formell videreutdanning, etter sektor (privat/offentlig), 2008-2016. Prosent. Kilde: SSB. Lærevilkårsmonitor. SSB 29/2016 SSB Livslang læring**

Hva mener de ulike partiene?

Våren 2017 var det flere partier som vedtok politikk som pekte i retning av en etter- og videreutdanningsreform.

For å få et komplett bilde av partienes syn på etter- og videreutdanning kontaktet derfor Tekna alle partiene på Stortinget. Hensikten var å få deres syn på om, og eventuelt hvordan, man burde styrke folks muligheter til etter- og videreutdanning.

Vi stilte partiene to spørsmål:

1. Er du enig i at vi trenger å styrke folks muligheter til etter- og videreutdanning?
2. Hva synes du er de beste konkrete tiltakene som kan gjøres for å styrke folks muligheter til etter- og videreutdanning?

Alle partiene på Stortinget, unntatt MDG, svarte på henvendelsen. Hovedfunnet var at det var stor politisk interesse for etter- og videreutdanning. Det var et tydelig trekk at alle partiene mener det må

gjøres mer for å få til mer etter- og videreutdanning. Partiene svarer et unisont «ja» på spørsmålet om vi trenger å styrke folks muligheter til etter- og videreutdanning. Svarene er gjengitt i sin helhet som Vedlegg 1 bakerst i denne rapporten.

Samtidig viser svarene fra partiene store sprik i både styrke, retning og virkemidler.

- Ap, Høyre og SV går lengst. De snakker i praksis om en etter- og videreutdanningsreform. Høyre vil ha «nasjonal strategi for kompetanseløft i arbeidslivet i samarbeid med partene» hvor man skal «legge til rette for bedre kompetanse- og karriereutvikling for arbeidstagere gjennom hele yrkesløpet». Ap vil «sette i gang en kompetansereform for arbeidslivet». SV vil «ha en etter- og videreutdanningsreform hvor arbeidstakerne får rettigheter til betalt permisjon for etter- og videreutdanning».
- Det er ingen klar enighet mellom partiene om hvor hovedansvaret for økt etter- og videreutdanning skal ligge; er det staten, virksomhetene selv, eller universiteter og høyskoler? Noen partier – KrF, SV, Ap og Høyre – går lenger enn andre i å ville bruke statsbudsjettet til å støtte etter- og videreutdanning. Høyre og KrF vil ha, eller vil vurdere, skattelett for de bedriftene som investerer i etter- og videreutdanning, i en såkalt «KompetanseFUNN»-ordning⁵. Ap er ikke konkrete på metode, men mener at etter- og videreutdanning er «et fellesskapsanliggende» og at de mener staten bør «bidra bedre til finansiering av etter- og videreutdanning som vil forbedre den enkeltes utsikter til jobb».
- Samtidig er det ikke åpenbart at det er staten alene som skal bære de eventuelle merkostnadene. Mange partier ønsker større ansvarliggjøring av arbeidsgiver. For Ap er det «en forutsetning er at en reform for livslang læring er forankret hos partene i arbeidslivet». SV vil ha en reform hvor «partene i arbeidslivet og staten innfører rett til etterutdanning for alle arbeidstakere». Frp skriver at «det er først og fremst virksomhetens eget ansvar å sørge for opplæring som er begrunnet i virksomhetens behov for kompetanse». Venstre mener at «arbeidsgiveren må bære en del av ansvaret for gode muligheter til videreutdanning i privat sektor».
- Samtidig nevner flere av partiene universiteter og høyskoler sin rolle. Mange mener de bør bli bedre og mer relevant på etter- og videreutdanning enn i dag. Når man samtidig vet at det gjerne sitter langt inne hos omtrent ethvert regjeringsparti å skulle instruere universiteter og høyskoler på tvers av det som institusjonene selv oppfatter som deres akademiske frihet, må dette komme gjennom ekstramidler – noe blant annet Venstre er tydelige på.

«Når vi har tid, har vi ikke råd. Når vi har råd, har vi ikke tid!»

For å sondere behovet blant Teknas medlemmer ble det parallelt gjennomført en spørreundersøkelse, for å få et bilde av eventuelle udekkede behov for etter- og videreutdanning. Spørreskjemaet er vedlagt som Vedlegg 2 bakerst⁶.

---

⁵ Angivelig etter modell av den eksisterende SkatteFUNN-ordningen, hvor bedriftene får skattereduksjon etter hvor mange penger de har investert i forskning

⁶ Spørreskjemaet ble sendt til 4 000 personer som var tilfeldig trukket blant alle våre yrkesaktive medlemmer, altså ikke inkludert studenter, arbeidsledige og pensjonister. Den ble sendt som lenke med epostprogrammet Confirmit i april 2017. 509 personer valgte å svare på undersøkelsen, som gir en svarprosent på 12,7 prosent.

Det respondentene fra undersøkelsen melder, er gjerne beskjeder som dette (fra fritt tekstfelt):

«Bedriften har strammet inn muligheten for videre-/etterutdanning med økonomisk støtte. Det er også strammet noe inn på kurs osv. Dette etter sigende pga. økonomisk utfordrende marked».

«Arbeidsgiver positiv og legger til rette for etter/videreutdanning, men høyt arbeidspress vanskeligjør muligheten for ikke direkte relevante kurs».

«Her har det vært veldig lite muligheter for etter- og videreutdanning de siste årene, da det kun har vært drevet med oppsigelser omtrent. Jeg vet imidlertid om at det er noen som har fått aksept for å studere ved siden av jobb, uten at det er arbeidsgiver som har initiert det. Akkurat nå tror jeg at de aller fleste av Tekna-medlemmene har stor arbeidsbelastning, men pengene har absolutt vært bedriften sin grunn til å ikke oppfordre til dette de senere årene».

«Bedriften har vært igjennom en stor nedbemanning og kostreduksjon og et svært godt etterutdanningstilbud har blitt fjernet».

«Holdningen fra bedriften til å bidra til kursing er svært avhengig av alderen på arbeidstaker. Eldre arbeidstakere prioriteres lavt»

Resultatene fra disse tilbakemeldingene kan med andre oppsummeres slik: «Når vi har tid, har vi ikke råd. Når vi har råd, har vi ikke tid!».

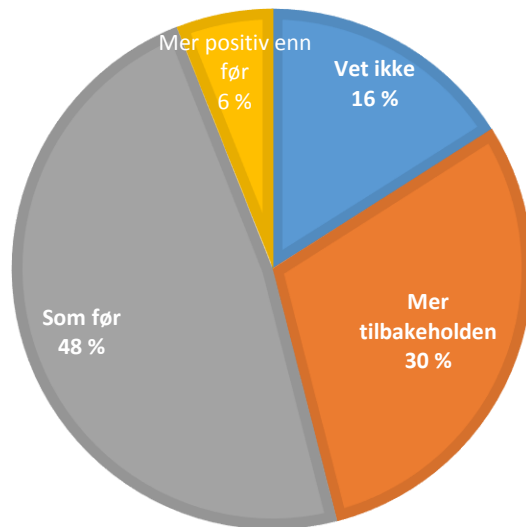
Arbeidsgiver mer negativ enn før til videreutdanning

Den kvantitative delen av undersøkelsen viser følgende resultater:

- Det er mange flere som mener at arbeidsgiver har blitt mer negativ til etter- og videreutdanning de siste årene enn positiv.
- Nesten 40 prosent sier de ikke har tid til etter- og videreutdanning
- Teknas medlemmer sier de har udekkede behov for etter- og videreutdanning. Nesten halvparten ønsker seg mer etter- og videreutdanning, men nesten halvparten av disse sier at dette ikke blir noe av til neste år.

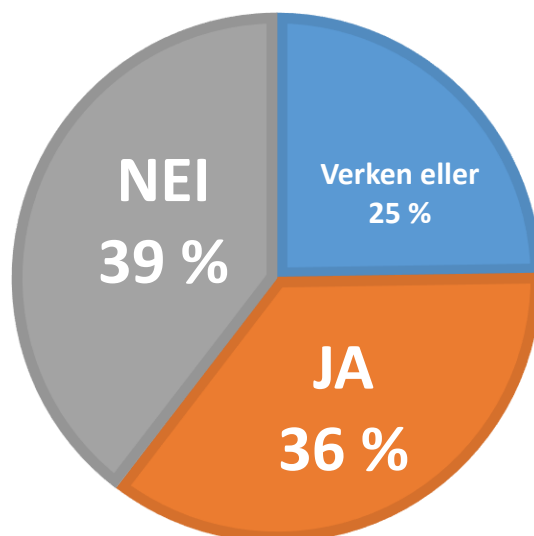
Figur 5. Tekna-medlemmer 2017: Hvordan vil du vurdere arbeidsgivers innstilling til etter- og videreutdanning sammenliknet med tidligere? N=498

■ Vet ikke ■ Mer tilbakeholden ■ Som før ■ Mer positiv enn før

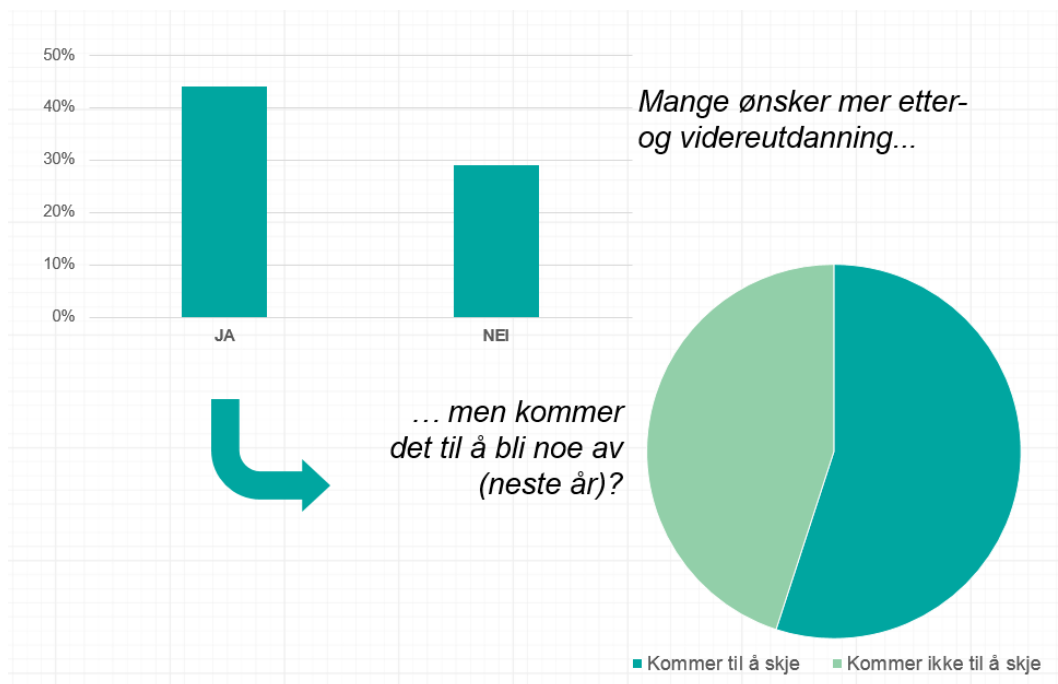

Figur 6. Tekna-medlemmer 2017: Har du tid til å ta tilstrekkelig etter- og videreutdanning? N=498

■ VET IKKE ■ JA ■ NEI

Figur 7. Tekna-medlemmer 2017: De som ønsker mer etter- og videreutdanning (og hvor mange av dem som tror det blir noe av). N=498

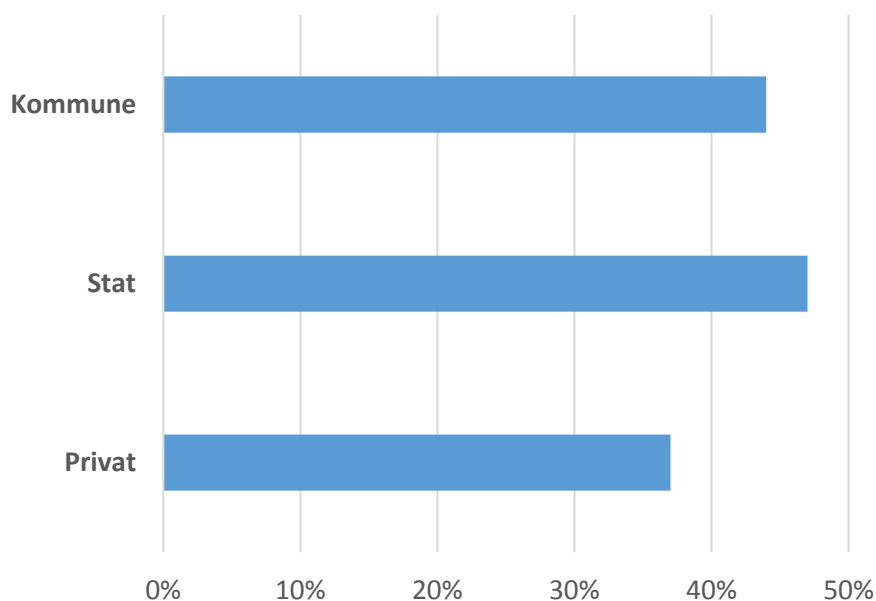
Omfanget av etter- og videreutdanning blant Tekna-medlemmer

Om lag fire av ti Tekna-medlemmer har tatt enten etterutdanning eller videreutdanning de tre siste årene. Dette inkluderer altså alt fra både små kurs til formell, studiepoenggivende utdanning.

I stat er omfanget av etter- og videreutdanning en del høyere enn i privat sektor. Her har nærmere halvparten - 47 prosent – tatt etter- eller videreutdanning i løpet av de tre siste årene. For privat sektor er andelen 37 prosent, mens for ansatte i kommune er andelen 43 prosent.

Figur 8. Andel Tekna-medlemmer som har tatt etter- eller videreutdanning siste tre årene, etter sektor de jobber i. N=509

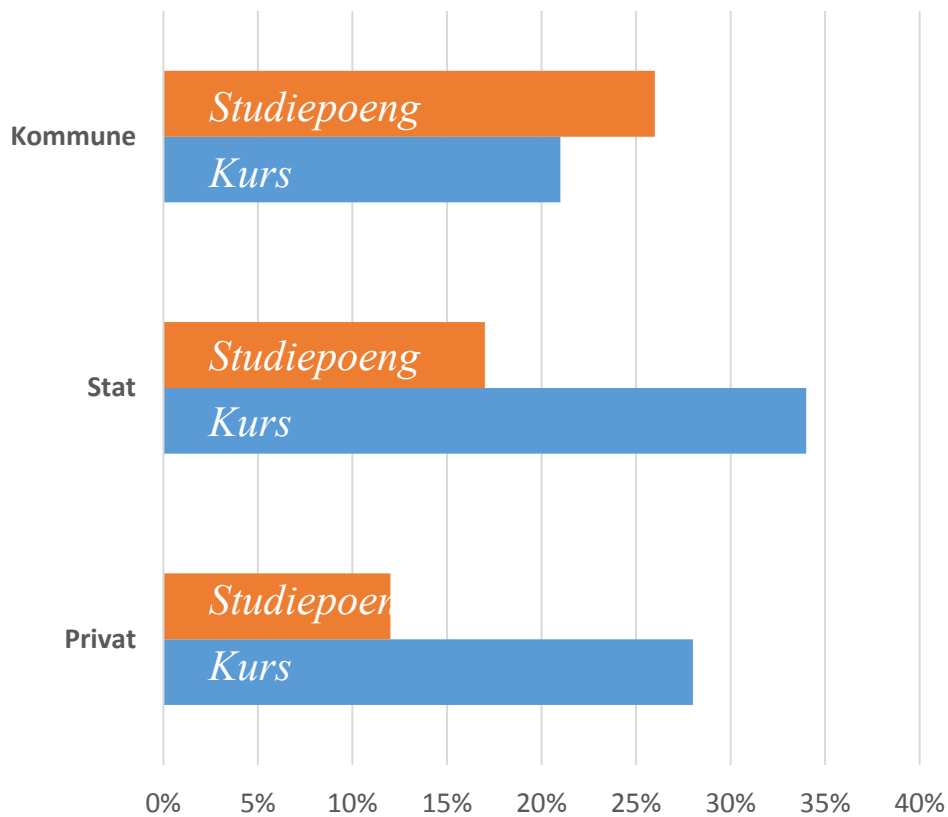

I medlemsundersøkelsen har vi skilt mellom etterutdanning (kurs ol.) og videreutdanning (studiepoeng), i tråd med definisjonen til SSB⁷. Om vi skiller disse to og fordeler på sektor, ser vi at det er interessante forskjeller mellom sektorene. Når det gjelder formell videreutdanning er det kommunal sektor og privat sektor som skiller seg mest fra hverandre. I kommunesektoren har svært mange – over 25 prosent – tatt formell videreutdanning de siste tre årene. Det er dobbelt så høyt som for privat sektor, hvor andelen er 12 prosent. Dette kan ha sammenheng med regjeringens etter- og videreutdanningsattsing for ansatte i skolene, men dette har vi ikke undersøkt. I stat er andelen 17 prosent.

Når det gjelder kurs er andelen i privat sektor svært høy. 28 prosent har tatt et kurs de siste tre årene, mens andelen i kommunal sektor på drøyt 20 prosent. Her er andelen i statlig sektor høyest. Her har hver tredje av respondentene tatt et kurs i løpet av de siste tre årene.

⁷ <http://www.ssb.no/a/metadatas/conceptvariable/vardok/500044/nb>: «Med etterutdanning menes kortere kurs som ikke gir formell kompetanse, men som sikter mot fornyelse og ajourføring av en førstegangsutdanning. Med videreutdanning menes eksamensrettede studier/fag som gir formell kompetanse og studiepoengsutstilling i grad».

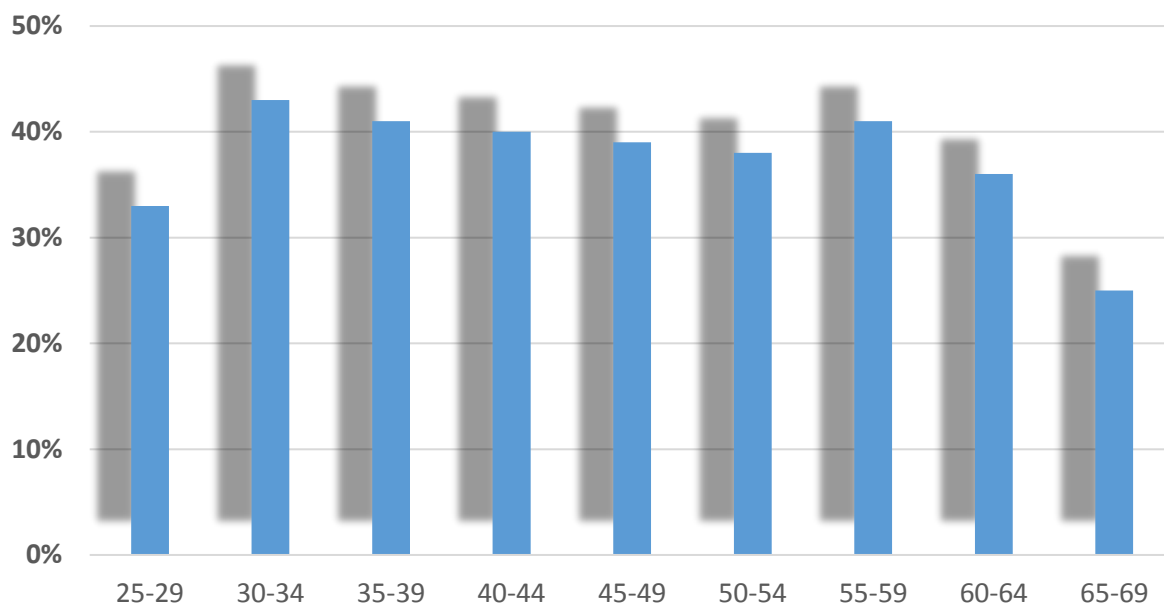
Figur 9. Andel Tekna-medlemmer som har tatt hhv. etterutdanning (kurs) og videreutdanning (studiepoeng), etter sektor de jobber i. N=509

Ut fra tallene i Figur 8 og Figur 9 er det tydelig at det enkelte medlem i stor grad responderer at han eller hun *enten* deltar på kurs *eller* på videreutdanning, og at omfanget av respondenter som gjør begge deler er lite: Om man summerer søylene for både studiepoeng og kurs for kommunal sektor i Figur 9, får man 49 prosent, mens andelen som har svart ja på minst ett av spørsmålene er 44 prosent. Forskjellen er altså på rundt 10 prosent. Det er tilsvarende små forskjeller for stat (51 prosent vs 47 prosent) og privat (40 vs 37 prosent).

Om man ser på aldersfordelingen på de som oppgir å ha tatt enten etter- eller videreutdanning de siste tre årene, finner vi at andelen er rimelig jevn over årsklassene, med unntak av de øverste aldersklassene hvor andelen synker noe. Fra 30 til 59 år ligger andelen jevnt på rundt 40 prosent.

Figur 10. Andelen Tekna-medlemmer som har tatt etter- eller videreutdanning i løpet av de tre siste årene, etter alder.

Sammendrag

Omfanget av formell videreutdanning blant personer med høyere utdanning / i akademikeryrker har falt mye de siste årene. Personer i akademikeryrker har tradisjonelt vært blant de som oftest tar etter- og videreutdanning. Dette var riktig før, men er ikke riktig lengre.

En undersøkelse blant Tekna-medlemmene i 2017 viser at er det mange som opplever at de ikke får tatt så mye etter- og videreutdanning som de mener de trenger. Mange opplever også at arbeidsgiver har blitt mer restriktiv med årene. Mer enn hvert tredje Tekna-medlem mener at arbeidsgiver har blitt mer tilbakeholden enn før med å legge til rette for etter- og videreutdanning. Nesten halvparten av Tekna-medlemmene som mener at de trenger mer etter- og videreutdanning tror at dette ikke kommer til å skje i løpet av neste år.

Vedlegg 1: Dette mener de ulike partiene om etter- og videreutdanning

1. Er du enig i at vi trenger å styrke folks muligheter til etter- og videreutdanning?
2. Hva synes du er de beste konkrete tiltakene som kan gjøres for å styrke folks muligheter til etter- og videreutdanning?

Dette mener Venstre

1. Ja, det er jeg enig i. Vi er i ferd med å bevege oss fra en økonomi basert på og avhengig av fossile energiresurser, og over i en økonomi der vi i større grad må bruke all den kompetansen på andre og mer bærekraftige måter. Dette grønne skiftet krever omstilling av arbeidsplasser og etterfyll av kompetanse. Det andre er at teknologien tar over stadig flere arbeidsoppgaver, og det skjer veldig raskt. Kravet til omstilling gjelder ikke bare manuelle arbeidsoppgaver, men også for folk med lang utdanning.

2. Vi har valgt å prioritere videreutdanning for lærere, fordi vi trenger flere lærere med høy kompetanse, og fordi vi vil heve statusen til læreryrket. I privat sektor er det arbeidsgiveren som må bære ansvaret for gode muligheter til videreutdanning i samarbeid med arbeidstakerne. Det staten kan gjøre er å gi fagskoler, universiteter og høyskoler gode vilkår for å tilby etter- og videreutdanningstilbud. Vi bør også styrke karriereveiledningstjenestene og gjøre dem relevante også for bedrifter som ønsker å tilby videreutdanning til sine ansatte.

Dette mener Fremskrittspartiet

1. Ja, Fremskrittspartiet vil styrke mulighetene for etter- og videreutdanning. Norge er et høykostland, derfor er vi avhengig av å løse oppgavene på en mest mulig rasjonell måte og med høy kvalitet. For å være konkurransedyktige er det kontinuerlig behov for etter- og videreutdanning i arbeidslivet.

2. Det er først og fremst virksomhetens eget ansvar å sørge for opplæring som er begrunnet i virksomhetens behov for kompetanse. Når det gjelder behov for omskolering/videreutdanning i forbindelse med nødvendig bytte av jobb må vi ha en kompetansepolitikk som ser den enkeltes og arbeidslivets behov i sammenheng, og som legger til rette for godt samarbeid mellom arbeidsliv og utdanningsinstitusjoner.

Dette mener Høyre

1. Høyre vil at det skal bli enklere å tilegne seg ny kunnskap og kompetanse mens man er i jobb. Norsk arbeidsliv preges av kontinuerlig omstilling, og behovet for omskolering og kompetanseheving vil være økende. Da må vi legge til rette for at arbeidstakere kan fylle på kompetansen sin mens de er i jobb.

2. Høyre vil legge til rette for bedre kompetanse- og karriereutvikling for arbeidstagere gjennom hele yrkesløpet og spesielt se på muligheter for økt kompetansebygging for seniorer. Vi vil bygge ut og gjennomføre en nasjonal strategi for kompetanseløft i arbeidslivet i samarbeid med partene. Videreutdanningsprogrammer rettet mot bransjer i en omstillingsfase bør styrkes. Vi vil vurdere en ordning med KompetanseFunn etter modell fra SkatteFunn. Høyre vil også stimulere universiteter, høyskoler og fagskoler til å utvikle etter- og videreutdanningstilbud i tett dialog med arbeidslivet.

Dette mener Sosialistisk Venstreparti

1. Ja. Dagens arbeidsliv er i konstant endring, og for å være oppdatert trenger vi påfyll av kunnskap og kompetanse gjennom hele yrkeslivet. SV går inn for at partene i arbeidslivet og staten innfører rett til etterutdanning for alle arbeidstakere i Norge. Dette forutsetter at det settes av midler i lønnsoppgjørene til finansiering av reformen. I tillegg mener vi at det må satses på desentraliserte utdanningsløp slik at alle er sikret utdanning og videreutdanning uavhengig av hvor man bor i landet.

2. SV vil ha en etter- og videreutdanningsreform der arbeidstakerne får rettigheter til betalt permisjon for etter- og videreutdanning. Vi vil stimulere universiteter, høyskoler, fagskoler og studieforbund til å skape mer fleksible studiemuligheter. Studier bør kunne gjøres på internett, via regionale studiesentre eller andre «utenfor campus»-løsninger samtidig som man er i arbeid. SV vil også gi NAV-støtte til å ta høyere utdanning til folk som av ulike grunner risikerer å bli stående permanent utenfor arbeidslivet.

Dette mener Kristelig Folkeparti

1. Ja. Arbeidslivet endrer seg raskt, og det er hele tiden behov for omstilling og ny og oppdatert kunnskap. Derfor er livslang læring viktig, og vi må legge godt til rette for gode etter- og videreutdanningstilbud innenfor ulike sektorer.

2. Noe av det viktigste vi gjør, er å sørge for gode utdanningstilbud over hele landet. Derfor har KrF vært opptatt av å styrke universitets- og høyskolesektoren, og andre aktører som bidrar med formell og uformell kompetanse til både ungdom og voksne. I tillegg har vi fremmet forslag om å innføre KompetanseFUNN som en ordning etter modell av SkatteFUNN, der bedrifter kan få en skattefordel hvis de har planer for kompetanseheving for de ansatte.

Dette mener Senterpartiet

1. Ja, absolutt! Både den enkelte arbeidstaker og virksomheter innen offentlig og privat sektor har behov for oppdatert kompetanse.

2. I tillegg til flere arbeidsplassbaserte etter- og videreutdanningstilbud, så er det viktig med desentraliserte høyskoletilbud slik at voksne som er i arbeid og har omsorgsoppgaver, kan ha mulighet til kompetansepåfyll i nærheten av hjemstedet. Videre må fagskolene, som tilbydere av fleksible og yrkesrettede studier, videreutvikles i tråd med arbeidslivets behov.

Dette mener Arbeiderpartiet

1. Ja. Etter- og videreutdanning blir stadig viktigere for samfunnet og for den enkelte. Flere må belage seg på å skifte yrke i løpet av karrieren, og stadig flere vil trenge utdanningspåfyll. Derfor vil Arbeiderpartiet sammen med partene i arbeidslivet sette i gang en kompetansereform for arbeidslivet, som særlig fokuserer på at vi som samfunn skal investere mer i voksnes kompetanse gjennom kontinuerlig og arbeidslivsrelevant utdanning.

2. Vi bør sikre at arbeidstakere gjennom avtaler i arbeidslivet opparbeider seg rett til etter- og videreutdanning. Vi må bidra til at utdanningsinstitusjonene legger bedre til rette for deltidsstudier, og vi må bidra bedre til finansiering av etter- og videreutdanning som vil forbedre den enkeltes utsikter til jobb. Vi mener at det er en forutsetning er at en reform for livslang læring er forankret hos partene i arbeidslivet. Vi skal stille krav til egen innsats, men kompetanse – gjennom hele livet – er også et fellesskapsanliggende.

Vedlegg 2: Spørreskjemaet til Teknas medlemmer

ETTER- OG VIDEREUTDANNING 2017

enhet

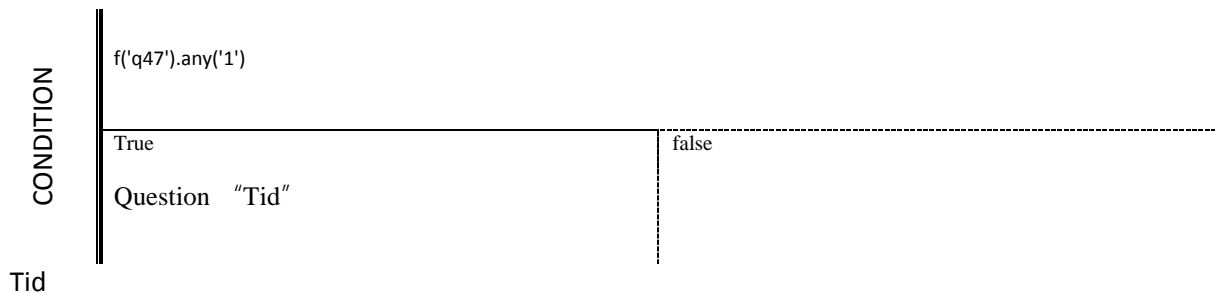
```
f('enhet').set(GetRenderingMode());
```

Etter- og videreutdanning

Har du tatt etter- eller videreutdanning de siste tre årene?

Gjelder kun etter- og videreutdanning som du har tatt mens du har vært i jobb.

- Etterutdanning (kurs e.l. uten studiepoeng)
- Videreutdanning (kurs e.l. med studiepoeng)
- Nei, ingen av delene
- Vet ikke

Kan du anslå hvor mye tid du har brukt på etterutdanning de siste tre årene?

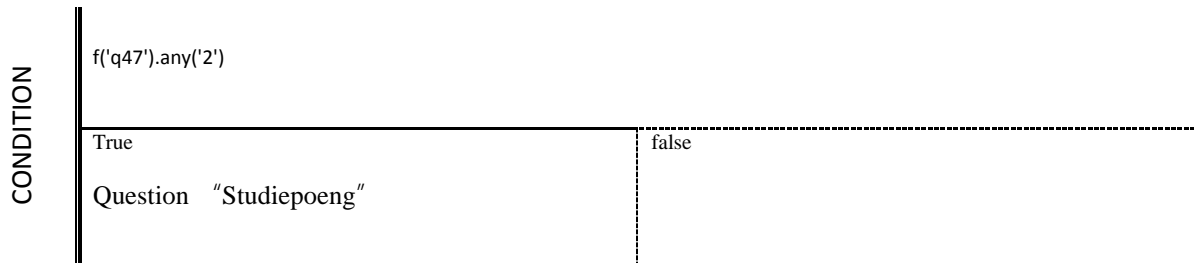
Gjelder kun etterutdanning uten studiepoeng som du har tatt mens du har vært i jobb.

- Timer _____
- Dager _____

END

Condition f('q47').any('1')

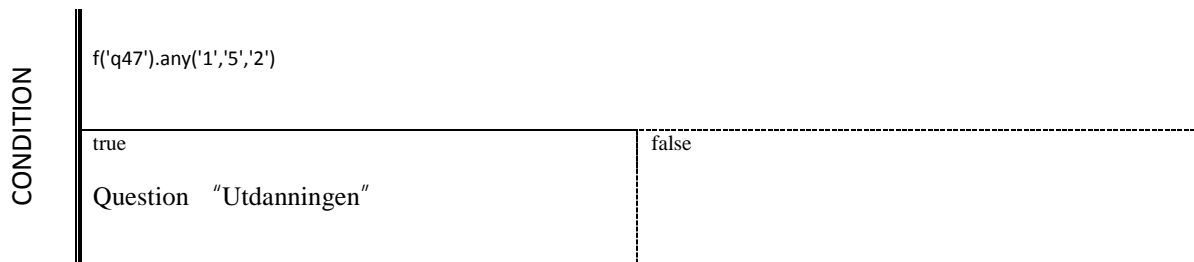
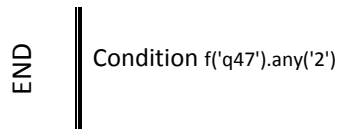

Studiepoeng

Kan du anslå hvor mange studiepoeng du har tatt de siste tre årene?

Gjelder kun videreutdanning med studiepoeng som du har tatt mens du har vært i jobb.

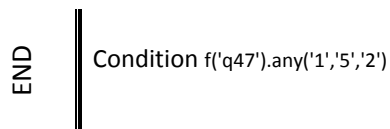
- Studiepoeng _____
- Vet ikke

Utdanningen

Var etter- eller videreutdanningen direkte relevant for din nåværende jobb?

- Ja
- Delvis
- Nei
- Vet ikke/kan ikke svare

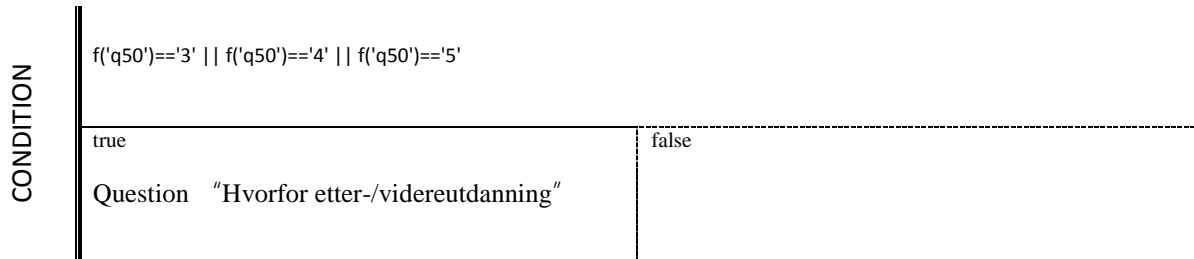
Eget ønske om etter- og videreutdanning

Nå vil vi vite litt om hvordan du selv vurderer dine egne behov og ønsker for etter- og videreutdanning det kommende året.

Ønsker

Hvordan er ditt ønske om etter- og videreutdanning det kommende året?

- (1) Jeg har ikke noe ønske om etter- eller videreutdanning
- (2)
- (3)
- (4)
- (5) Jeg har et sterkt ønske om mer etter- eller videreutdanning
- Vet ikke/har ikke vurdert det

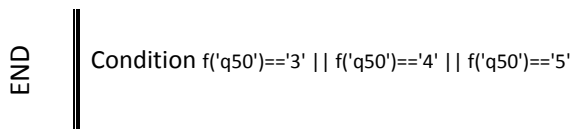

Hvorfor etter-/videreutdanning

Hvorfor ønsker du å ta etter- eller videreutdanning det kommende året?

Flere alternativer er mulig.

- For å bli bedre eller mer spesialisert i min nåværende jobb
- For å kvalifisere meg til andre arbeidsoppgaver enn i dag, eventuelt en ny jobb
- For å lære meg noe nytt uavhengig av jobbrelevans
- For å studere eller ta et kurs for å få et avbrekk fra jobbhverdagen
- For å få flere studiepoeng
- Annet, noter: _____

Betingelser

På hvilken måte tilrettelegger din nåværende arbeidsgiver for etter- og videreutdanning?

Flere alternativer er mulig.

- Arbeidsgiver gir vanligvis ansatte fri med lønn til etter- og videreutdanning
- Arbeidsgiver gir ansatte fri uten lønn til etter- og videreutdanning
- Arbeidsgiver finansierer vanligvis bøker og materiell til etter- og videreutdanning
- Arbeidsgiver dekker vanligvis kostnadene for kurs
- Vi har gode interne opplæringssystemer
- Ingen tilrettelegging
- Vet ikke
- Annet, noter: _____

Tilstrekkelig med etter- og videreutdanning

Får du tilstrekkelig med tid, anledning eller mulighet til den etter- og videreutdanningen du mener du har behov for i din nåværende jobb?

- Ja

- Nei
- Vet ikke

Det kommende år

Hvordan ser du på den samlede sjansen for at du tar etter- eller videreutdanning det neste året?

- (1) Det kommer helt sikkert ikke til å skje
- (2)
- (3)
- (4)
- (5) Det kommer helt sikkert til å skje

Endret holdning

Etter din vurdering, har arbeidsgiver de 3 siste årene endret holdning når det gjelder ansattes mulighet for å ta etter- og videreutdanning?

- Arbeidsgiver er mer tilbakeholden/gir færre tilbud enn før
- Det er omtrent som før
- Arbeidsgiver er mer positiv enn før/gir flere tilbud
- Vet ikke/har ikke jobbet i samme virksomhet så lenge

Kompetansekartlegging

Har arbeidsgiver gjennomført eller oppdatert en kompetansekartlegging i virksomheten løpet av det siste året?

Formålet er å dekke eventuelle gap mellom bedriftens nåværende kompetanse og fremtidige behov, fulgt av aktuelle opplæringstiltak eller andre virkemidler.

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Mediadekning

Er det greit at vi kontakter deg i etterkant av undersøkelsen, for eksempel ved en eventuell medieoppfølging?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Kommentarer

Har du noen kommentarer til spørsmålene eller undersøkelsen?

STOP

Complete – Ferdig!

Takk for at du tok deg tid til å svare på spørsmålene.

Tidligere utgivelser:

1/2015 Teknas teknologibarometer

2/2015 Situasjonen i norsk olje- og gassvirksomhet

3/2015 Situasjonen i norsk olje- og gassvirksomhet II (oktober)

U.N. Nye arbeidsplasser for fremtidig vekst

5/2015 Konkurranseskousuler i norsk næringsliv

6/2015 Arbeidsmarkedsundersøkelsen 2015

1/2016 Situasjonen i olje- og gassvirksomheten

1/2017 Arbeidsmarkedsundersøkelsen -arbeidsmarkedet for nyutdannede 2016

2/2017 Konkurranseskousuler i norsk næringsliv 2016

3/2017 Situasjonen i norsk olje- og gassvirksomhet 2017

Tekna

Tekna kjemper for deg og
faget du brenner for